

for at faae dem fritagne for Krigstjeneste. Forsaauidt det foreliggende Forslag kunde blive vedtaget med smaa Ændringer hist og her, kunde jeg ønske, at vi kom videre i Forhandling af Sagen, og jeg skal forsaavidt yde min Hjælp til, at det kan ske. Men jeg kommer tilbage dertil, at jeg ikke gjør mig stort Haab derom efter de Foredrag, vi allerede have hørt. Det ærede præstelige Medlem, jeg tror for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund), havde nogle, som det forekommer mig, besynderlige Betænkkeligheder ved Lovforslaget. Da jeg antager, at det ærede præstelige Medlem har en Præstegaard med Jord, havde jeg ikke toet, at Bemærkninger af den Art kunde fremkomme fra ham. Han gjorde et Regnestykke op i Henhold til Lovforslagets Bestemmelse om de to Lønder Hartkorn, idet han anførte, at paa Verne vilde man ikke derved komme synderlig høiere end til 14, 16 à 18 Ldr. Land. Det kan være muligt, at det er rigtigt; men idet det ærede Medlem anstillede Betragtninger over Kostbarheden ved Driften, paaregnede han en Sum af 900 Kr. til at drive disse 14—16 Ldr. Land for, og derved kom han til det Resultat, at Indtagten svandt fuldstændig bort, og der blev Intet til Præsten. Det ærede Medlems Bemærkninger glædede mig, forsaavidt som jeg altid har staaet paa det Standpunkt, at Præsterne skulle være fuldstændig fri for at have med Jord at bestille, og det ærede præstelige Medlem . . . . .

Formanden (Krabbe): Den hyppige Brug af en Betegnelse af et Medlem, der ikke er den sædvanlige, bringer mig til at erindre det ærede Medlem om, at den sædvanlige Betegnelse af et Medlem er Betegnelse ved Valgkredsen.

Kjær: Ja, jeg beder om Undskyldning, det har i alt Fald ikke været min Mening at sige noget Fornærmeligt, det kunde aldrig falde mig ind.

Formanden (Krabbe): Selvsølgelig kunde det ikke være en Fornærmelse, men det er ikke den brugelige Betegnelse.

Kjær: Ja, det ligger i, at jeg ikke var aldeles vis paa, at dette ærede Medlem var Medlemmet for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund: So, det er). Nu veed jeg, at det er det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds. Hvis denne Beregning over Udgifterne ved de 16—18 Ldr. Lands Drift er rigtig, og det kan være, at den er det, saa er denne Drift overordentlig kostbar. Efter det Kjendskab, jeg har til Indtagt af Jord, vil det meget nær blive det, som Jorden kan indbringe. Det er altsaa høist uheldigt at lønne Præsterne paa den Maade. Det ærede Medlem har forsaavidt Ret i, at man helst skulde

tage hele Jorden bort; men han kom i sit Forsvar for denne Tanke til yderligere at fremstille for os, hvor vanskeligt det var for Præsterne at have med den Slags Ting at gjøre og henstillede til vor Overveelse, hvorledes Præstefonen skulde komme afsted med at behandle saadanne Ting som f. Ex. Meieriet. Det undrede mig noget at høre dette; thi jeg veed, at en Præstefone for nylig ikke har undset sig ved at tage Undervisning i Meierifaget, og jeg regner det kun til Ære for enhver Præstefone, der vil sætte sig ind i Behandlingen af de Ting, som hun skal hysle med Dag ud og Dag ind. Præsten saavel som hans Hustru maa jo vide, at i det Dieblit, de overtage denne Gjærning, saa er det en Del af deres Løn, som de maa se at bringe saa meget ud af som muligt. Det forekommer mig, at det er deres Pligt mod dem selv, vel at mærke, ligesom enhver anden Families, at sætte sig den Opgave at søge at frugtbargjøre det, de have, saa godt som muligt, og jeg ser ikke, at der er nogen Hindring for, at der kunde bringes det mest Mulige ud deraf. Saa komme vi til Rjørslen. Det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds mente, at det var absolut nødvendigt, at Præsten skulde have Rjøretøj, det vil jeg ikke bestemt bestride, men i ethvert Fald vil jeg absolut bestride Nødvendigheden af, at han skal have 2 Heste. Jeg nævner dette overfor en Bemærkning, der forleden blev rettet til det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Bust), da han nævnte, at Heste og Vogn kunde holdes for 800 Kr. (Berg: Der blev sagt, at 800 Kr. var for meget). Det er jeg enig med det ærede Medlem i. Jeg vil paatage mig at holde Heste og Vogn til min Præst til Benyttelse i Sognet i Embedsmedjør hele Aaret igjennem for 800 Kr. og skal staa mig rigtig godt derved (Berg: Diæterne til Karlen og deslige). Det er en Selvsølgelse, at der maa en Karl med til at høre Hestene. Jeg er saa human mod Præsten, at jeg vil unde ham en Kubsk, men jeg vil nu paatage mig det alligevel. Man er saa tilsielig til altid at ville frue Udgiften her ved op til en forbausende Høide. Jeg vil kun bidrage til at søge at faae den ned til det Naturlige. Tænk Dem, mine Herrer, hvis det var saa kostbart at holde Heste og drive Jord, som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds stiller op, hvorledes tro De da, at vi Smaafolk skulde komme ud af det? (Afbrudelse af Bille.) Det ærede Medlem for Rjøbenhavns 5te Valgkreds ryfter paa Hovedet, men det saae fort ud for os, hvis det var Tilfældet (Afbrudelse af Bille). Ja, med Undtagelse af det ærede Medlem er jeg temmelig vis paa, at de Allerfeste, ialtsald de, der have Kjendskab til Landvesenet, nok finde Spor af Mening dert. Kan det ærede Medlem ikke forstaa, at hvis Driften af den mindre Jordlod var saa dyr, som det blev opstillet af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds,